

Informatienota voor de raad

Datum 10 november 2021

Onderwerp	Rapportage Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven (MVI-O)
Versienummer	V2.0

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Informant A.H.W. Koop
Afdeling Juridische Zaken/ Inkoop
Telefoon 038 498 3217
Email AHW.Koop@zwolle.nl

Bijlagen Bijlage 1, Detail informatie SROI
Bijlage 2, Actieplan MVI-O

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De rapportage over het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen door de gemeente Zwolle in het afgelopen jaar.

Datum 10 november 2021

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Het actieplan Maatschappelijk Verantwoord inkopen en Opdrachtgeven (actieplan MVI-O) is op 11 februari 2020 door het college vastgesteld. Op 5 oktober 2020 heeft hierover een raadsdebat plaatsgevonden. Daarin is toegezegd dat over het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen gerapporteerd gaat worden. In dit document vindt u een overzicht van de diverse soorten inkoop die in het afgelopen jaar zijn gaan lopen of zijn afgerond. Hoewel het geen uitputtend overzicht is geeft het wel een goed beeld van wat er op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven zoal gerealiseerd wordt.

Kernboodschap

De rapportage laat zien dat we als organisatie met het Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven op de goede weg zijn.

Toelichting

Deze rapportage laat zien dat er nu al aansprekende MVI resultaten worden gerealiseerd.

Een voorbeeld is de nieuwe WRZV – hal met enkele vormen van hergebruik van materialen. En voor de inkoop van warme- en koude dranken en het bedrijfsafval van de gemeente Zwolle is gekozen voor innovatieve aanbestedingen waarbij op basis van de Sustainable Development Goals (SDG's) is aanbesteed.

In het **actieplan MVI-O** (Bijlage 2, blz. 16) is schematisch inzichtelijk gemaakt waar mogelijk kansen liggen. Hetzelfde schema op de volgende bladzijde laat zien dat we ten opzichte daarvan op meer gebieden resultaten hebben gerealiseerd dan destijds werd voorzien.

Bij de professionalisering van de inkoop wordt Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven organisatorisch en in onze werkprocessen verder geïntegreerd. Daarmee willen we onder meer bereiken dat al bij de opdrachtformulering wordt bepaald welke MVI-kansen er zijn.

Datum 10 november 2021

Rapportage Maatschappelijk Verantwoord Inkopen en Opdrachtgeven

Binnen onze organisatie onderscheiden we verschillende soorten **inkoopcategorieën** en **doelstellingen**. De inkoopdoelstellingen zijn onder meer gebaseerd op het collegeprogramma.

In het onderstaande zijn deze terug te vinden in respectievelijk de linker kolom en de bovenste rij.

De tweede kolom en rij (met cijfers en letters) die grijs gearceerd zijn, corresponderen met respectievelijk de inkoopcategorieën en doelstellingen die op landelijk niveau worden onderscheiden.

In het vastgestelde actieplan MVI-O (Bijlage 2, blz. 14) vindt u de gedetailleerde uitleg daarover.

Overzicht van gebieden waarbinnen Maatschappelijk Verantwoord Inkopen is gerealiseerd.

	Doelstellingen (Zwolle)	Klimaatadaptatie	Energietransitie	Circulaire economie	Maatschappelijke Ontwikkeling Sociale agenda/SROI) ¹	Economie	Fysieke leefomgeving/ Ontwikkeling stad	Cultuur	Regionale samenwerking
Categorieën (Zwolle)	(MVI)			c,d,e	b	f,g			
Facilitair	2								
ICT	3								
Sociaal domein	10								
Adviesdiensten	1, 4,								
Inhuur personeel	5								
Gemeentelijk vastgoed	7								
Infra, bouw en gebiedsontwikkeling	8								
Concessies & Vervoer	6								

)¹ Maatschappelijke Ontwikkeling en Sociale agenda zijn samengevoegd

Gerealiseerde MVI-O inkooptrajecten

Datum

10 november 2021

Overzicht MVI-O resultaten

Hieronder volgt het overzicht van de diverse soorten inkoop die in het afgelopen jaar zijn gaan lopen of zijn afgerond. De onderwerpen zijn per inkoopcategorie gegroepeerd.

1. Social Return on Investment

Een onderwerp dat door alle categorieën heen loopt is Social Return on Investment. Daarom wordt met de informatie daarover gestart. Het Expertisecentrum Social Return (**ESR**) is na 622 SROI-trajecten zeer ervaringsdeskundig.

Per 1 juli 2021 heeft het ESR 622 contracten in beheer waarvan 181 zijn afgerond. De som van het aantal SROI-verplichtingen uit die 622 contracten bedraagt € 60 miljoen waarvan € 40 miljoen is gerealiseerd. Dit gaat om aanbestedingen van alle 14 gemeenten, provincie en waterschap. Meer dan de helft van de contracten zijn meerjarig (2-10 jaar).

Voor de gemeente Zwolle gaat het om 125 contracten waarvoor zij enig opdrachtgever is. Voorbeelden hiervan zijn o.a. nieuwbouw WRZV-hallen, aanleg fietsenstalling station Zwolle, wegen- onderhoudprojecten, schoonmaak, catering etc.

De adviesrol van het ESR wordt vaker benut voor advies over de op te nemen SROI-criteria in de uitvraag (hoogte en vorm van de SROI-verplichting). In het verleden werd te vaak alleen de standaardis (5% contracteis) gehanteerd.

Door te werken met zogeheten bouwblokken kan de opdrachtnemer uit verschillende maatregelen en doelgroepen kiezen en deze combineren om zijn verplichting in te vullen. Dit werkt beter dan te werken met alleen de 5% contracteis. Via de bouwblokken meten we de waarde van de SROI-activiteiten. De waarden uit de bouwblokken zijn zogenaamde inspanningswaarden. Deze hebben niets te maken met salarissen of uitkeringswaarden. Ze zijn gerelateerd aan de afstand van de uitkeringsgroep tot de arbeidsmarkt en de te leveren inspanning om een werkzoekende naar werk te geleiden. Overheden in Overijssel en Gelderland hanteren dezelfde bouwblokken.

In bijlage 1 vindt u de meer gedetailleerde informatie over de SROI.

Website ESR: sroi@daarwerkenweaan.nl

2. Facilitair

- Ten behoeve van de post, repro wordt in ieder geval 5% SROI bedongen. Bij schoonmaak wordt het hoge percentage van 20% SROI gerealiseerd.
- Een innovatieve inkoop is gerealiseerd ten behoeve van de warme- en koude dranken. De uitkomsten daarvan zijn gerefurbiste machines én koffie met een 'goed' verhaal (eerlijke prijs, investeringsmogelijkheden voor de boeren, aanbieden onderwijs, ect).
- Het bedrijfsafval is op basis van Rapid Impact Contracting aanbesteed. Dit houdt onder meer in dat op basis van sdg – criteria is aanbesteed. Dit heeft geleid tot een contract met Remondis (lokale economie). Bovendien werken we hierin samen met Dimence en Cibap.
- De koffiedrap uit de gemeentelijke koffieapparaten wordt opgehaald en gaat naar een bedrijf dat er paddenstoelen op kweekt.
- Daar waar aanbestedingstechnisch mogelijk wordt geprobeerd lokale leveranciers te krijgen. Recente aanbesteding bedrijfskleding heeft lokaal Hekon als opdrachtnemer opgeleverd.

Datum 10 november 2021

3. ICT

- Bij de Europese aanbesteding van laptops was één van de selectiecriteria dat de inschrijvende partijen moeten voldoen aan de ISO-criteria op het gebied van de milieuaspecten.

4. Sociaal domein

- In een aantal overeenkomsten voor het Sociaal Domein is een verplichting opgenomen op het gebied van SROI. Het is vervolgens aan gecontracteerde partijen om hieraan invulling te geven in afstemming met het Expertisecentrum SROI. Dit vanwege de diverse vormen en combinatiemogelijkheden waarop invulling kan worden gegeven aan die verplichting. Hiertoe stellen aanbieders in overleg met het ECS een plan van aanpak op.

Voorbeelden van inkooptrajecten die in het afgelopen jaar zijn afgerond en waarin SROI als verplichting is meegenomen:

- *Thuisondersteuning (ingangsdatum 2022)*
- *Dagbesteding Arbeidsmatig in het kader van Goede Dagen en Perspectief (ingangsdatum 1 oktober 2021)*
- *Dag invulling Ouderen in het kader van Goede Dagen en Perspectief (ingangsdatum 1 oktober 2021)*
- Daarnaast is in deze inkooptrajecten en overeenkomsten voor het eerst nadrukkelijk het thema “Eerlijk, gezond en veilig werk” opgenomen. ([Handreiking](#))
- Voor de koop van Wmo hulpmiddelen wordt het beleid gehanteerd waarin hulpmiddelen worden aangekocht en worden gereconditioneerd voor hergebruik. Verder is de (standaard) SROI-verplichting opgenomen in de overeenkomst.

5. Economie

- Economie (lokaal en regionaal)
 - Gemiddeld ca 40% van het totaal aanbesteed volume van de hele gemeente wordt gegund aan regionale bedrijven.
 - Door de groslijstsystematiek kan gemiddeld circa 75% van de gemeentelijke aanbestedingen in de bouw en infra worden gegund aan regionale bedrijven.

6. Adviesdiensten

- Begin oktober 2021 is voor de inkoop van ingenieursadviesdiensten samen met Kampen een Europese aanbesteding afgerond. De raamovereenkomst heeft een looptijd van 4 jaar.
N.B. Beide organisatie hebben wel ieder een eigen overeenkomst met de gecontracteerde adviesbureaus.

In deze aanbesteding is Social Return als bijzondere uitvoeringsvoorwaarde op te nemen. Inschrijver is verplicht 5% van de in het kader van de Raamovereenkomst totaal gefactureerde omzet aan te wenden voor Social Return inspanningen, wanneer de totale omzet van gegunde Nadere opdrachten het bedrag van €200.000,- (exclusief BTW) per Raamovereenkomst overschrijdt.

7. Inhuur personeel

- Voor alle inkoop via HR worden SROI-verplichtingen waar die van toepassing zijn in de overeenkomsten meegenomen.

De grote contracten worden beheerd door ONS inkoop, bijvoorbeeld met Driessen, Randstad en StaffingMS/de marktplaats.

StaffingMS MS en ESR hebben 83 leveranciers met een SROI - verplichting actief benaderd om invulling aan die verplichting te geven. De voortgang wordt gemonitord.

Datum

10 november 2021

- Regionale samenwerking wordt door HR-inhoud gegeven door samenwerking in talentenregio verband, ONS PSA verband, bij aanbestedingen wordt altijd verkend of samenwerking met partners in de regio aan de orde is (voor inhuur personeel, arbodiensten en dergelijke is dat ook daadwerkelijk gebeurd, samen aanbesteden).

Binnen het ONS PSA verband is bijvoorbeeld de aanschaf van het LMS (learning managementsysteem, studytube) tot stand gekomen.

8. Gemeentelijk vastgoed

- Bij de voorbereiding van de nieuwe WRZV-hal is er veel aandacht aan duurzaamheid besteed. Het gebruik van gerecycled materiaal is in verschillende vormen terug te vinden. Voorbeelden daarvan zijn het isolatiemateriaal op basis van vormalen jeans, hergebruik materiaal oude sportvloeren voor de nieuwe sportvloer, de omkasting van installaties op het dak, hergebruikte wasbakken e.d. Verwarming vindt plaats door middel van warmtepompen. Om de geproduceerde energie optimaal te benutten wordt warmte uit afvalwater teruggewonnen. Voor de energieproductie zijn ruim 1000 zonnepanelen op het dak geplaatst. Deze leveren zoveel energie dat zij ook aan de omgeving energie kunnen leveren.
- De Statenzaal gelegen aan de Diezerstraat 80 wordt herbestemd. Naast deze herbestemming, het uitvoeren van diverse onderhoudswerkzaamheden worden ook verschillende verduurzamingsmaatregelen meegenomen. In goed overleg met Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed wordt daar waar mogelijk de bouwkundige schil geïsoleerd. Daarnaast wordt het gasverbruik vermindert door het toepassen van een warmtepomp voor de basisverwarming. Ook worden de platendaken voorzien van PV-panelen.
- Andere voorbeelden van verduurzaamd vastgoed zijn de volgende. Het installeren van ledverlichting en PV-panelen ter verduurzaming van de Voedselbank en installatiewerkzaamheden en ten behoeve van het warmtetransport en de verwarming voor verduurzaming van Theater Odeon.
- In meerdere zalen wordt bij het vervangen van sportvloeren en het aanbrengen van nieuwe belijning de te verwijderen materialen gemalen en weer hergebruikt in nieuwe vloeren.
- Het gymzaalinventaris wordt eveneens in meerdere gymzalen vervangen in combinatie met het uitvoeren van grotere reparaties. Bij de keuring van het materiaal wordt niet alleen gekeken naar de leeftijd maar ook of de materialen voldoen aan de veiligheidsnorm. Oude afgekeurde materialen naar een organisatie die dergelijke materialen vanuit heel Nederland verzameld. Uit meerdere afgekeurde materialen stelt deze organisatie weer goede toestellen samen. Deze toestellen gaan naar arme landen.

Datum 10 november 2021

9. Infra, bouw en gebiedsontwikkeling

9.1. Duurzaamheid in fysieke projecten

Duurzaamheid wordt bij fysieke projecten (wegen, civiele kunstwerken e.d.) structureel meegenomen in het programma van eisen. Ons zogeheten moederbestek is gebaseerd op de RAW-systematiek.

De minimumeisen voor MVI inkopen van de rijksoverheid staan in de standaard RAW.

[\(RAW-Catalogus Bepalingen duurzaam inkopen\)](#)

In ons moederbestek hebben een aantal minimum eisen/verplichtingen met betrekking tot MVI inkopen opgenomen zoals bijvoorbeeld:

- SROI
- Emissie-eisen materieel
- Asfalt (eisen bouwcirculair)
- Beton (eisen bouwcirculair)
- Toegankelijkheid (eisen Zwolle toegankelijke stad)
- Boombescherming
- Geluidshinder
- Overbelading

Daarnaast worden er, afhankelijk van het soort project, aanvullende eisen opgenomen zoals: een gesloten grondbalans, hergebruik materialen, klimaatadaptatie, verkeersmaatregelen, beperken overlast burgers, bedrijven, winkels en dergelijke.

9.2. Klimaatadaptatie

- Bij het station is de nieuwe fietsenstalling voor 5000 fietsen gerealiseerd. Daarbij is onder meer aandacht besteed aan circulariteit en het reduceren van het energieverbruik. Ten behoeve van klimaatadaptatie is de kelder ook geschikt gemaakt als tijdelijk waterberging bij calamiteiten. Door de vele infiltratiekrachten functioneert ook een zone rond de fietskelder als een spons die water kan bergen.
- Bij diverse kleinere projecten is klimaatadaptatie in een of andere vorm meegenomen in de plannen zoals bij de herinrichting van de van Ummenstraat en Regelandisstraat, de Diezerbrink (1e fase), de Schubertstraat, de Thorbeckegracht (van Kanonsteeg tot Dijkstraat).
In de Hoogstraat en Kleine Baan is verhard oppervlak vervangen door groenvakken.
Bij de herinrichting woonstraten in Aa-landen zuid is in het kader van de vervanging van asfalt en klimaatadaptatie o.a. water infiltrerende elementen verharding toegepast.
Inritten ter plaatse van Abbott aan de Rieteweg zijn aangepast waarbij tevens ter plaatse van de groenstroken wadi's worden gerealiseerd.
- In het kader van het Europees subsidieproject Catch hebben is afgelopen zomer de inkoop van het maken van een 'serious game', de Garden Battle, afgerond.
De game is bedoeld om inwoners (in deze fase van Zwolle, later uit te breiden tot meerdere gemeenten in Overijssel en wellicht daarbuiten) voor te bereiden op de effecten van extremer weer door klimaatverandering. Door het inventariseren van de huidige tuin van een inwoner, wordt een klimaatbestendigheidslabel berekend. Dit vormt het uitgangspunt voor het spelen van de game. Het doel is om deze score te verbeteren. De speler kan vervolgens zijn/haar tuin blootstellen aan extreem weer middels een lokale simulatie, gebaseerd op de scoring van de tuin. Na de Garden Battle

Datum 10 november 2021

campagne, worden spelers benaderd om hun huidige tuin opnieuw in te voeren. Hiermee worden aanpassingen/uitbreidingen aan de tuin in kaart gebracht. Deze data wordt afgezet tegen de nulmeting om het effect van het spel te bepalen.

- Op Hessenpoort is een bergingsvijver gegraven en de vrijkomende grond en het zand gebruikt voor het ophogen van bouwkavels.
- Tussen Assendorp en Hanzeland is diep onder het spoor door een duiker geperst waarbij een aansluiting is gemaakt op oppervlaktewater en op een wadi/watersysteem van Assendorp
- Zandvloeren in een aantal speelplaatsen worden gereinigd. Dit gebeurt elektrisch en daarmee CO2 neutraal.

9.3. Circulaire economie

- Ter plaatse van de Steinfurtstraat in Hessenpoort wordt een innovatief circulair en demontabel fietspad gerealiseerd.
- In de Diepholtstraat op Hessenpoort worden tevens een circulaire voetbrug en fietsbrug gerealiseerd.
- Zand dat vrijkomt uit project ZwolleSpoort wordt gebruikt in Hessenpoort

9.4. Fysieke leefomgeving/Ontwikkeling stad

- Een partij is gevraagd om te onderzoeken hoe via verwijsborden met informatie over beschikbare (bewaakte) stallingsruimten, fietsstromen kunnen worden beïnvloed. De verwijsborden zouden ertoe moeten leiden dat mensen andere keuzes gaan maken. Het doel is om het fietsgebruik te stimuleren en daarmee bij te dragen aan de gezondheid en vermindering van o.a. CO2 uitstoot.
- Het uitvoeren van een cultuurtechnisch werk in Breezicht (Stadshagen) ten behoeve van het realiseren van het groenblauwe landschap. Daarmee wordt in het hart van Breezicht een centrale waterbuffer gerealiseerd en een groene long voor de buurt.

10. Regionale samenwerking

- Samen met de gemeente Kampen is gestart met het opzetten en in stand houden van een grondwatermeetnetwerk om grondwaterstanden te monitoren.

11. Concessies & Vervoer

- Het contract voor het doelgroepen vervoer wordt verlengd. Zero emission is daarin als voorwaarde meegenomen. Dit houdt in het de gecontracteerde partij vanaf 2018 tot en met 2024 geleidelijk over gaat op volledig elektrisch vervoer.

Financiën

De doelstellingen worden gerealiseerd binnen de inkooptrajecten van de gemeente Zwolle

Communicatie

De communicatie wordt eerst gericht op het delen van de successen binnen de organisatie om mensen te enthousiasmeren.

Datum 10 november 2021

Vervolg

Wanneer de capaciteit voor categoriemanagement beschikbaar is wordt de implementatie van het actieplan MVI-O verder opgepakt. Daarbij concentreren we ons eerst intern op de ondersteuning van inkoopprocessen en de communicatie daarover. Daarnaast willen we op passende momenten het maatschappelijk verantwoord inkopen door de gemeente Zwolle bij onze burgers en bedrijven onder de aandacht gaan brengen.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Voorzitter, Peter Snijders

Secretaris, Dick Emmer